GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șese lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 94. *Mercurĭ 13 (25) Iunie* **1884.**

Brașovŭ în 12 (24) Iunie.

Se scie de toțĭ ómenii, carĭ au urmăritŭ desvoltarea poporului germanŭ, că grija sa principală a fostŭ desvoltarea simțului naționalŭ și culturalŭ în modŭ uniformŭ la toțĭ Germanii orĭ unde s'arŭ aflá ei.

In scopulŭ acesta s'a înființatŭ „Schulvereinulŭ“ germanŭ, care strînge ca unŭ cercŭ pe toțĭ Germanii împrejurulŭ uneia și aceleiașĭ idei mărețe și fericite pentru poporulŭ germanŭ.

Avêntulŭ ce l'a luatŭ „Schulvereinulŭ“ este uimitorŭ. Din raportulŭ făcutŭ în adunarea din 17 Aprilie a. c., ținută în Berlin și la care au luatŭ parte delegații grupurilorŭ locale séu secțiunilorŭ din diferite părțĭ, resultă că „Schulvereinulŭ“ numĕră aḍĭ 86 de grupurĭ, afară de reuniunile ce s'au alăturatŭ și se alătură pe ḍi ce merge la elŭ.

Președintele Dr. Falkenstein, în discursulŭ sĕu cu care a deschisŭ acéstă adunare, a constatatŭ cu bucuriă, că aḍĭ mai tóte ḍiarele diferitelorŭ partide, chiar afară din imperiulŭ germanŭ, se ocupă de sórtea Germanilorŭ. Dar nu e de ajunsŭ, a ḍisŭ președintele, ca numai presa sĕ se intereseze, ci trebue sĕ se țină disertațiunĭ în fiecare grupŭ, sĕ se trimétă în tóte părțile oratorĭ călĕtorĭ, foi volante etc., ca astfelŭ causa „Schulvereinului“ sĕ deviă mai cunoscută și sĕ s'apropie cu pașĭ repeḍĭ de ținta sa. Ca mijlocŭ de agitațiune în scopulŭ acesta sĕ fie și sĕ rĕmână, a ḍisŭ d-sa, *Fóia de Corespondență* pe care o are deja „Schulvereinulŭ.“

Secretarulŭ Dr. Vormeng a raportatŭ apoi despre ajutórele date până acum, despre succesele reuniunei în Austro-Ungaria, precum și despre ajutórele date afară de monarchia austro-ungară.

Președintele „Schulvereinului“ germanŭ din Austria, deputatulŭ Dr. Weitlof, a raportatŭ după acésta despre referințele din diferitele țĕrĭ de corónă ale Austriei, ḍicêndŭ că în Tirolŭ a lucratŭ „Schulvereinulŭ“ vienesŭ în aceeașĭ direcțiune ca și guvernulŭ austriacŭ; în Carniolia și Stiria sudică năsuința Schulvereinului este mănținerea caracterului germanŭ, ferindu'lŭ de a fi înăbușitŭ și chiar nimicitŭ de Slovenĭ. Ce privesce Boemia, Moravia și Silesia, acestea formézâ problema națională în Austria. Cehii din Boemia cucerescŭ tĕrêmulŭ pasŭ cu pasŭ, fără a mai ținé sémă de Germanĭ. Scólele suntŭ amenințate, funcționarii germanĭ șicanațĭ și denuntațĭ; pe comune, pe institutele germâne, precum casele de economii, scólele etc. punŭ mâna Cehii, până cândŭ cehisarea va fi complectă.

In urmă s'a desbătutŭ cestiunea Sașilorŭ din Ardélŭ și s'a hotărîtŭ, că „Schulvereinulŭ“ sĕ-i sprijinéscă din tóte puterile și cu tótă energia în contra mĕsurilorŭ asupritóre din partea Ungurilorŭ.

Precum vedemŭ din acésta dare de sémă, „Schulvereinulŭ“ germanŭ e încununatŭ până acum de succese strălucite, și adeseorĭ s'a vĕḍutŭ câtă putere are vócea sa, chiar în cestiunile Sașilorŭ ardelenĭ.

Insemnătatea „Schulvereinului“ e cu atâtŭ mai mare, cu câtŭ scimŭ că nu guvernulŭ germanŭ a luatŭ inițiativa, ci ómeni independențĭ, pĕtrunșĭ de adevĕrulŭ că numai desvoltarea simțului naționalŭ și culturalŭ în modŭ uniformŭ face pe unŭ poporŭ mare și-i asigură esistența.

In acestŭ scopŭ și la noi Românii din monarchia austro-ungară, cu ocasiunea adunării din Sibiiu, s'a luatŭ inițiativa înființării unei societățĭ „Opinca română“ pentru desvoltarea simțului naționalŭ românescŭ.

Dar pentru ca desvoltarea sĕ mérgă uniformŭ, nu e deajunsŭ, ca numai noi Românii de dincóce sĕ lucrămŭ, separatŭ, pentru acéstă măréță ideiă. E necesarŭ ca frații noștrĭ din România sĕ ne dea ajutorŭ.

Nu dela guvernŭ ceremŭ acésta, căcĭ suntem convinșĭ că elŭ cu multe greutățĭ are sĕ lupte, atâtŭ înăuntru câtŭ și în afară. Dar ceremŭ acésta dela bărbații independențĭ, cu atâtŭ mai multŭ că aci nu e vorba de o acțiune politică comună, ci de o acțiune culturală, cu scopŭ de a ne mânține intactŭ elementulŭ românescŭ. Cândŭ în toțĭ Românii va bate aceeașĭ inimă românéscă, atuncĭ esistența nóstră va fi asigurată.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Pesta, 24 Iunie. — Intre Hentaller și deputatulŭ antisemitŭ Géza Rácz a fostŭ erĭ duelŭ cu sabia. Acesta din urmă în trei rĕndurĭ a primitŭ mai multe rănĭ grele. In fine i-a fostŭ tăiatŭ osulŭ umeralŭ. Redacțiunea „descrierei și tabloului monarchiei austro-ungare“ a trimisŭ unŭ apelŭ semnatŭ de prințulŭ de corónă Rudolf cătră scriitorii și artistii ungarĭ.

Lemberg, 24 Iunie. — După cele mai triste rapórte, populațiunea unorŭ districte întregĭ a ajunsŭ la sapă de lemnŭ, mii de jugere de pămêntŭ cultivatŭ și sate întregĭ suntŭ înundate; apele scadŭ de erĭ fórte repede.

Toulon, 24 Iunie. — De Joi până Sâmbată s'au ivitŭ între marinarĭ și lucrătorii din porturĭ 20 casurĭ de mórte de choleră. In Marsilia s'a întrunitŭ comitetulŭ sanitarŭ. Au plecatŭ deja 8000 de persóne.

Agram, 24 Iunie. — In ședința de erĭ a dietei, Starcevicĭ a provocatŭ din nou scandalŭ, așa că maioritatea, plină de indignațiune a cerutŭ sĕ se facă ordine. Vicepreședintele Schramm vrea se demisioneze în urma scenelorŭ de erĭ.

Cronica evenimentelorŭ politice.

Clubulŭ partidei naționale sêrbescĭ din dieta Croației a presentatŭ în 21 c. președintelui dietei croate unŭ proiectŭ de lege, prin care cere regularea autonomiei religionarilorŭ croato-slavonĭ ai bisericii greco-orientale în afacerile bisericescĭ și școlare, precum și 'n privința întrebuințării literilorŭ cirilice. Dispozițiunile proiectului de lege sunt:

După §. 1 Sêrbii de religiunea greco-orientală din Croația și Slavonia carĭ locuescŭ pe teritorulŭ Mitropolii independente sêrbescĭ pe lângă reservațiunea dreptului de suprema inspecțiune din partea împĕratului sunt îndreptățițĭ a-șĭ conduce independențĭ afacerile lorŭ scolare bisericescĭ și fundaționale în congresele lorŭ convocate de Mitropolitulŭ sêrbescŭ, între marginile legilorŭ țĕrii, respective de a le administrá prin organele lorŭ și anume în interesulŭ normativelorŭ, care le va stabili congresulŭ cu învoirea împĕratului; § 2 dispune, că la credincioșii greco-orientalĭ se li-se dea nisce ajutóre din mijlócele țĕrii; § 3 dispune, că în tóte oficiile publice sĕ se întrebuințeze scrisórea cirilică ca și cea latină și acolo unde Sêrbii formézâ maioritatea populațiunei: decisiunile și actele instanțeĭ întâiu sĕ se compună cu caractere cirile, décă documentele însinuate suntŭ scrise cu acestea litere. Pe lângă acestŭ proiectŭ este și propunerea, ca sĕ se alégă unŭ comitetŭ de 9 membrii, care se esamineze acestŭ proiectŭ. Tot-deodată se pretinde, ca acestŭ proiectŭ sĕ se pertracteze de urgentŭ. Clubulŭ partidei naționale croate a discutatŭ acestŭ proiectŭ în presența banului.

* * *

Ministrulŭ-președinte alŭ republicei francese, a arĕtatŭ în consiliulŭ de ministrii, că conferința pentru afacerile egiptene se va ținé în 28 Iunie în Londra.

* * *

Scupcina sêrbéscă a aprobatŭ după o scurtă desbatere legea relativă la conscripțiunea poporului și a proprietății, și la instituirea cărțilorŭ funduare precum și legea relativă la compunerea comisiunilorŭ pentru contribuțiune, în scopulŭ de a se esecutá legea pentru contribuțiune și în urmă în scopulŭ de a face unŭ proiectŭ spre a introduce în Belgradŭ contribuțiune de consumŭ, pentru că din venitele acelea sĕ se îngrijéscă iluminatulŭ, canalisațiunea și apa de bĕutŭ.

* * *

O Iradă a Sultanului sancționézâ planulŭ convertirii datorii turcescĭ și autorisézâ pe ministru de finanțe, pentru esecutarea lui sĕ trimită delegațĭ în Europa.

Cronica ḍilei.

Astăḍĭ s'au făcutŭ în sala de la Nr. 1 din locŭ alegerile funcționarilorŭ comunalĭ ai Brașovului.

Realeșĭ au fostŭ: primariulŭ D. Fr. Brennerberg, senatorii, tata orfanalŭ, asesorulŭ si gradele inferióre. La postulŭ de căpitanŭ alŭ orașului a fostŭ alesŭ d. Franciscŭ Hiemesch, la postulŭ de advocatŭ orășenescŭ d. Aug. Reich, la postulŭ de inginerŭ alŭ orașului d. Kärtsch, inginerŭ în Ploiescĭ.

*

Duminecă în 17 Iuniu st. v. se va ținé sinodulŭ parochialŭ la biserica sfântului Nicolae din locŭ.

*

Suntemŭ informațĭ că ḍiarulŭ ungurescŭ »Bukaresti Hiradó,« ce apare în capitala României, scóte două edițiunĭ: într'una laudă pe Românĭ și rĕmâne în țéră, ér în cealaltă batjocuresce pe Românĭ și se trimite peste granițe.

*

Duminecă, »Societatea Carpații« a făcutŭ o petrecere cu musica militară în pădurea Bănésa de lângă Bucurescĭ. Animația a fostŭ fórte mare și publiculŭ alesŭ care a luatŭ parte a rĕmasŭ cu o dulce amintire în sufletŭ.

*

»L' Independance roumaine« e informată că administratorŭ alŭ Domeniului Coronei va fi nnmitŭ d. Iónŭ Kalinderu, actualŭ președinte alŭ consiliului de administrațiă alŭ căilorŭ ferate; ér administratorŭ alŭ listei civile va fi d. Basset, secretarulŭ M. S. Regelui.

*

In Basarabia a fostŭ în ḍilele trecute o furtună cumplită. Grindina a distrusŭ sĕmĕnăturile din județulŭ Chișineu. »Telegrafulŭ« spune că la Vascauțenĭ 400 de boi, gonițĭ de vêntŭ au peritŭ înecându-se intr'unŭ rîu. La Vasilințenĭ trei ovrei au fostŭ omorîțĭ de trăsnetŭ, și unŭ meteorŭ mare a picatŭ în pădure.

*

In ḍiua de 2 Iuniu a cădutŭ o ploie cu pétră peste moșia Lărgășenii din comuna Negulesțĭ, județulŭ Tecuciŭ, și a distrusŭ cu desĕvêrșire 60 fălcĭ secară și 40 fălcĭ orzŭ ale arendașului, fără d'a atinge și sĕmĕnăturile țĕranilorŭ.

*

Prințulŭ de corónă alŭ Țĕrilorŭ de josŭ Alexandru de Orania a muritŭ, în ḍiua de 9 Iunie la 2 ore d. a. de frigurĭ tifoide.

Discursulŭ d-lui V. Babeşŭ.*)

raportorulŭ comisiunei de 30 a conferinţei din Sibiiu.

(Continuare, revĕḑută şi complectată, la N-rul 79 alŭ «Gaz. Trans.«)

....Voiŭ cită numai unele date şi unele cifre principali, rotunde.

Pe timpulŭ acela şi până când se introduse dualismulŭ cu constituţiunea, libertatea şi stăpânirea şi spiritulŭ d-lorŭ maghiarĭ, contribuţiunile şi resp. sarcinile ţĕrilorŭ ce aparţinŭ corónei s-lui Stefanŭ, făceau cam 140 milióne florinĭ anualŭ, şi în faţa acestora toţi d-nii maghiarĭ strigau şi denunciau Europei, că Austria ne ruinéză ţéra, ne face pe toţĭ cerşitorĭ Astăḑĭ făr' a ni se fi sporitŭ avutulŭ, producţiunea, exportulŭ şi venitulŭ comunŭ şi particularŭ, deja amŭ ajunsŭ cu totalulŭ bugetului trebuinţelorŭ, la cifra de 330, ba după critica oposiţiunilorŭ maghiare, peste 340 milióne anualĭ, ér ce privesce datoria publică, care la 1867 nu se recunoscea decâtŭ în obligaţiunile ruralĭ, cam de 200 milióne, astăḑĭ amŭ ajunsŭ încâtŭ cu capitalulŭ ce corĕspunde anuităţii de 30 milióne, care o solvimŭ Cislaitainiei titulo cametei şi amortisaţiune respective concurinţă la datoria monarchiei, şi cu partea din datoria flotantă comună de 412 milióne, datoria publică a Ungariei deja a trecutŭ departe peste 2000 de milióne florinĭ (cincĭ miliarde de francĭ,) mai multŭ ca jumĕtate în aurŭ şi argintŭ obligată! Singură partea, ce guvernulŭ maghiarŭ constituţionalŭ a contractat-o dela 1868 încóce, ca împrumutŭ directŭ, ajunge la 13000 fl. (peste jumĕtate în aurŭ, de unde devalvarea bancnotelorŭ şi urcarea agiului până la 20—22 la sută); ér cametele şi amortisaţiunile consumă anualŭ o bună terţialitate din totalulŭ veniturĭ ale statului, şi cu cele ce mai dămŭ anualŭ Austriei sub diferite title de spese comune, peste douĕ treimĭ din stórsele veniturĭ ale ţĕrii!

In faţa acestorŭ colosale sarcinĭ, cei dela putere se fălescŭ cu aceea, ca au făcutŭ multe investiţiunĭ şi că statulŭ în chipŭ de recompensă pentru grelele împrumuturĭ, contractate de ei, are moşii, are drumurĭ de ferŭ şi diverse active, totŭ atâtŭ de preţióse. Dar acésta este o amară sinamăgire; căcĭ pe cândŭ venitele după aceste valorĭ abia se urcă la 20 milióne anualŭ, cametele ce plătimŭ după atinsele sarcinĭ, facŭ de 5—6 orĭ atâta şi se sporescŭ anualŭ astfelŭ că, deşi dările mai pe fie-care anŭ se urcă, singurŭ guvernulŭ d-lui Tisza în cursŭ de 9 anĭ urcându-le de 14 orĭ, totuşĭ dela 1867, unŭ unicŭ anŭ (1868), anŭ fórte mănosŭ pentru Ungaria şi fórte sterilŭ pentru străinĕtate, ţéra a fostŭ fără deficitŭ, ér în toţĭ ceilalţĭ 16 anĭ, pe fie-care anŭ avŭ deficite dela 20—80 milióne fl. anualŭ, astfelŭ încâtŭ, décă numai încă puţinŭ timpŭ va ţine totŭ aşa, séu décă încă mai înainte ni-ar da peste cap vr'o calamitate economică-finanţială, ajungem pe urma Turciei şi Egipetului, încâtŭ ca şi acestea n'am fi în stare a face faţă cametelorŭ şi trebuinţelorŭ recerute, Europa va trebuí sĕ ne dechiare falitĭ şi să-ne ia sub curatela sa! Intr'unŭ cuvêntŭ, de când cu patrioticulŭ guvernamentŭ liberalŭ-constituţionalŭ maghiarŭ, Ungaria şi cu ţĕrile corónei sale a ajunsŭ a clasă între cele mai împovărate state din lume şi esecuţiunile de dare şi vêndările forţate de realităţĭ, întrecŭ din anŭ în anŭ pe tóte din Europa întrégă! Se ilustră acésta tristă situaţiune şi prin proporţiunea în care se află bugetulŭ acestei părţĭ a monarchiei Habsburgice cătră cealaltă parte, aşa numită Cislaitania. Tótă lumea scie, că valórea economică-finanţială a acestei din urmă este cellŭ puţinŭ de ḑece, décă nu chiar de 20 de orĭ mai mare decâtŭ a Ungariei. Părţile austriace ale monarchiei, deşi cevaşĭ mai micĭ în teritoriu, prin poporaţiunea lorŭ de 22 milióne fără de 15 milióne de dincócĭ, prin inaintata lorŭ cultură şi prin grandiósa lorŭ industriă, precum şi prin enormele capitale, adunate sub favorulŭ timpurilorŭ trecute, faţă cu începutele de totŭ modeste la noi în acéstă privinţă, sunt în totŭ casulŭ cu multŭ-multŭ mai avute. Scimŭ bună óră că, aprópe jumĕtate din datoriile publice fundate şi flotante ale Ungariei se află în mânile Austriacilorŭ; de asemenea scimŭ, că capitalulŭ fundaţionalŭ alŭ Bancei naţionale aprópe întregŭ este peste Laitha, şi chiar din împrumuturile nóstre particularĭ jumĕtate, ca la 500 milióne florinĭ sunt la bancele şi capitaliştii din Viena, pe când la noi în ţéră nicĭ a ḑecea parte nu vomŭ găsí! Cu tóte acestea contribuţiunea directă dincolo la cei bogaţĭ, la cei ce ne inundă cu productele industriei lorŭ, cu fabricatele lorŭ, nu este mai mare ca la noi, ba adaugêndu-se la noi pe fie-care anŭ, cătră contribuţiunea curentă înca câte 4 milióne fl. din restanţele continue ale anilorŭ precedenţĭ, astăḑĭ acéstă rubrică, la noi cu 95 milióne, a întrecutŭ pe cea analogă din Austria, carea abia ceva merge peste 92 milióne. D'altă parte la noi contribuţiunile resp. veniturile bugetalĭ indirecte, carĭ pretutindenĭ înfăţişéză bunăstarea poporului şi progresulŭ materialŭ alŭ ţĕrilorŭ, sunt cele mai slabe şi disproporţionate. America de nordŭ d. e. carea abia simte şi cunósce contribuţiunile directe, îşĭ acoperă mai tóte trebuinţele sale cam de trei miliarde francĭ, din venitele indirecte; în Anglia veniturile indirecte întrecŭ de patru şi mai multe orĭ pe cele directe, în Francia mai totŭ asemenea; în partea Austriacă a monarchiei Habsburgice, bugetulŭ venitelorŭ indirecte este aprópe de trei orĭ câtŭ alŭ celorŭ directe; chiar în vecina Românĭă, atâtŭ de bagatelŭ tractată de domnii noştri maghiarĭ, la o populaţiune de $5^1/_4$ milióne şi cu unŭ teritoriu cevaşĭ mai micŭ ca jumĕtate din Ungaria, în faţa venitului din contribuţiunile directe de 25 milióne francĭ, (11 mil. fl.), venitele indirecte se urcă aprópe la 60 de milióne în Ungaria monopolisată de d-nii maghiarĭ, faţă de 95 milióne din contribuţiunĭ directe, rubrica celorŭ indirecte abia trece peste 72—75 milióne anualŭ. O proporţiune dintre cele mai nefavorabilĭ în Europa!

Din tóte acestea se invederéză, că situaţiunea economică şi financiară la noi, de cândŭ au luatŭ dnii maghiarĭ cârma peste ţéră şi popóre, din anŭ în anŭ a devenitŭ totŭ mai grea şi mai apĕsătóre. Tóte acestea le adusei ací, ca sĕ pricepemŭ greutatea situaţiunei, anume sĕ pricepemŭ, de unde vinŭ atâtea nĕcasurĭ ale nóstre financiarĭ, carĭ mai tóte îşĭ au isvorulŭ în sarcinile cele marĭ, aşĭ puté ḑice — enorme, condiţionate prin legătura nóstră cu Austria şi a acesteia cu Germania, şi de unde vine că, atâtea svĕrcolirĭ ale domnilorŭ, d'a produce o industriă propriă în ţéră, carea se ne emancipe de străinătate, rĕmânŭ fără nicĭ unŭ succesŭ! Suntemŭ prada acelorŭ puternicĭ din afară, cărorŭ ne-au aservitŭ domnii maghiarĭ în schimbulŭ dreptului da ne stăpâní ei însuşĭ, d'a esecutá ei sórtea ce ni-au croitŭ'o potenicii din centrulŭ Europei, sórtea de coloniă, sórtea de muncitorĭ pentru alţii. Pressa guvernamentală şi turma aderinţelorŭ guvernului maghiarŭ, a mamelucilorŭ cum se ḑice, póte se nege acestea, dar datele şi cifrele ce amŭ citatŭ — nime nu ni le póte negá, şi de ni le ar nega, nime nu póte face nesimţită în ţera întrégă greutatea lorŭ. D'aceea chiarŭ în tabera guvernului sĕ găsescŭ ómenĭ, carĭ ocasionalminte mărturisescŭ că — ceea ce la începutŭ se prevedea, astăḑĭ este realitate, situaţiunea materială aprópe desperată şi avisată a se rĕḑima pe capitalulŭ şi sprijinulŭ ovreescŭ, unŭ capitalŭ şi sprijinŭ, prin care încă nu s'au fericitŭ poporŭ şi ţéră pre pămêntŭ! Etă logice celei mai noue bóle politice la noi, a antisemitismului.

Fiindŭ astfelŭ croită situaţiunea dela începutŭ, era naturalŭ, ca elementulŭ domnitorŭ, corifeii maghiarĭ cari s'au aliatŭ cu Bismark încontra Monarchiei austriace şi prin ajutorulŭ aceluia au încheiatŭ pactulŭ dualisticŭ, pentru grelele sacrificii să-şĭ căute conpensare şi regresŭ prin acuisiţiunĭ în alte părţĭ. Şi — unde şi întru ce putéu domnii maghiarí sĕ caute şi sĕ găséscă acelŭ regresŭ, acea compensare? Lucru pré firescŭ: numai şi numai în sicuritatea şi durabilitatea dominaţiunei lorŭ peste popórele nemaghiare vecine cu ei, de unŭ dreptŭ cu ei. Şi — cum acésta? Intâiŭ şi mai întâiŭ, prin ridicarea nivelului culturei generale în elementulŭ maghiarŭ, a doua prin ocuparea tuturorŭ favorurilorŭ şi posturilorŭ publice pentru fiii poporului maghiarŭ, şi a treia prin sporirea artificială cu orĭ ce miḑlóce a elementului maghiarŭ, ăvêndŭ alŭ substitui şi ingagiá acum p'acesta în loculŭ aristocraţiei clasei istorice, ce a domnitŭ în secolii trecuţĭ, şi carea astăḑĭ în faţa grandiósei probleme, invederatŭ că ar fi de totŭ insuficiente. Mulţĭ dintre cei ingagiaţĭ şi activi în acéstă politică — póte că nu vorŭ sci, ce facŭ şi spre ce scopŭ facŭ, dar cumcă ei lucră la scopulŭ ce amŭ arĕtatŭ, aceea o scie şi o vede lumea. (Aşa este!)

V'am atinsŭ stimaţĭ domnĭ şi fraţĭ se înţelege numai per summos apices, motivele politicei celei marĭ, de care se conduce Germania de cândŭ şi-a eluptatŭ egemonia în Europa — în politica sa orientală, şi v'amŭ esplicatŭ în scurtŭ tendinţa Germaniei d'a ocupá orientulŭ — întâiu politicesce, apoi comercialŭ, şi în fine realŭ, pentru comerciulŭ sĕu spre a avé unde să-şĭ desfacă fabricatele sale, mărfurile sale, ca sĕ îşĭ scape de fóme unele milióne de poporŭ şi sĕ-şĭ înavuţéscă pe celelalte, şi unde sĕ îşĭ depună în formă de colonii, roiurile sale, escedentulŭ producţiunei sale etnologice, fără a fi acestŭ factorŭ perdutŭ pentru egemonia germână în Europa, şi spre a deveni garanţa a ocupărei finale reale a Orientului.

De totŭ naturală şi totuşĭ admirabilă combinaţiune şi pornire. Dar veţĭ pricepe că Germania nu póte sĕ ocupe Orientulŭ pentru scopurile sale, decâtŭ peste corpulŭ naţionalŭ alŭ Magiarilorŭ şi alŭ Românilorŭ, şi nu fără conflictŭ şi luptă grea cu Rusia, la totŭ pasulŭ mai de parte. Cu câtŭ mai energicŭ Germania tinde spre Orientŭ, cu atâtŭ mai tare apasă şi înpinge pe Maghiarĭ asupra nóstră, şi cu câtŭ mai resolutŭ pâşesce ea înainte prin ocupaţiunea în Bosnia şi Erzegovina, cu atâtŭ mai multŭ isbesce în interesulŭ slavŭ şi provócă rivalitatea Rusiei.

Rusia are în peninsula Balcanică, popóre slave, prin sânge şi prin beneficie sieşi aliate, în numĕrŭ de 10—12 milióne, ea este o putere precumpĕnitóre în Orientulŭ Europei ca şi în Asia, ea înţelege de multŭ, dela Petru celŭ mare, că — odată cu capulŭ nui póte fi suferitŭ, ca o putere mare sĕ pună mâna pe Constantinopole şi se devină stăpâna Balcanului, cá acea putere în acelŭ momentŭ i-ar curma firulŭ progresului în Asia şi i-ar nimicí condiţiunile de viéţă şi dominaţiune în Europa şi ar degrada'o la putere de alŭ doilea rangŭ. Dar tocmai aşa nicĭ Germania — fără a'şĭ riscá nu numai egemonia, cĭ chiarŭ viitorulŭ, nu póte admite ca Muscalulŭ sĕ devină stăpânŭ peste peninsula balcanică, nicĭ directŭ nicĭ indirectŭ, adică nicĭ prin ocuparea Constantinopolei şi guvernarea d'acolo a popórelorŭ slave, nicĭ prin constituirea de state slave autonóme, conduse de dênsa, adecă ei vasale.

(va urma).

*) Publicămŭ din nou partea a doua a acestui discursŭ revĕḑutŭ şi complectatŭ de d. Babeşŭ. Red.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Fagăraşŭ*), 6 Iunie 1884.

In 27 Maiu a. c. s'a ţinutŭ adunarea generală de primăvéră a judeţului Făgăraşŭ. Şedinta a fostŭ prin membrii esternĭ destulŭ de bine cercetată. Intre diferitele obiecte puse la ordinea ḑilei mĕ mărginescŭ a amintí pe cele mai interesante:

1. Publicarea rescriptului regescŭ, prin care deschiderea parlamentului nou este hotărîtă pe ḑiua 25 Septembre a. c.

2. Raportulŭ vice-comitelui pe anulŭ espiratŭ 1883.

Acestŭ raportŭ a conţinutŭ între altele: a) Alegerea funcţionarilorŭ administrativĭ pe unŭ periodŭ de 6 anĭ incepêndu din 1-a Ianuarie a. c. b) Daunele causate cu bătaia de petră şi cu înundarea. c) Absentarea a 500 junĭ dela serviciulŭ militarŭ. d) Comasarea întrodusă în 16 comune. e) Suspendarea unui pretore, şi starea sanitară.

3. Cu referire la cestiunea instrucţiunei s'a amintitŭ, că în judeţŭ avemŭ 110 scolĭ, dintre carĭ 4 de statŭ, 10 grăniţăresci şi 96 scolĭ confesionale.

4. Planulŭ pentru edificarea casei comitatului este din partea ministeriului aprobatŭ. Spesele preliminate pentru acestŭ edificiu suntŭ cu totulŭ 63,000 fl. v. a. Din aceştia 45,000 fl. v. a. suntŭ de a se acoperí prin repartiţiunĭ plătindu-se în 7 anĭ, începutulŭ zidirei se va face încă în anulŭ acesta.

După finirea acestui raportŭ şedinţa s'a ridicatŭ la 2 óre după améḑĭ, remânêndŭ a se continuá desbaterile

*) Intârḑiată din cause neprevĕḑute.

FOILETONŬ.

Coconulŭ Tasache la alegerĭ.

Tragi-comediă contimpurană,

(Urmare.)

A doua ḑi Coconulŭ Tasache făcŭ o escursiune la ţéră, deşi de obiceiŭ viaţa câmpenéscă nu-lŭ pré interesézá afară de casulŭ cândŭ avé sĕ ia parte la licitaţiunea unei moşióre de ale ţĕranilorŭ ajutoraţĭ de dênsulŭ.

Ajungêndŭ în satulŭ Z. cercetă pe mai mulţĭ dintre cunoscuţii, séu mai bine ḑicêndŭ, muşteriii sĕi.

»Bună ḑiua, nene Gheorghe!... Ce mai facĭ, bade Vasile? Cum o mai laudĭ moşŭ Vlade?«

„De, Cocóne, slavă Domnului, o ducemŭ şi noi dintr'o ḑi până 'ntr'alta!... Vorba ĕluia: nicĭ pré-pré, nicĭ tocmai-tocmai!«

»Dar cu economia d-vóstră cum vĕ mai merge?... Cum credeţĭ c'o sĕ eşiţĭ anulŭ acesta »

»Mai scimŭ şi noi, Cocóne!... Cum o vrea celŭ de susŭ!... De altfelŭ, cum au mersŭ lucrurile până acum, totŭ ar mai fi elŭ ceva nădejde, numai dările éstea, mânca-le-ar pămêntulŭ sĕ le mânce, par'că pré s'au măritŭ peste mĕsură!«

»De, ce sĕ facemŭ, bade Vasile; pe semne aşa e acuma peste totŭ!... Dar altfelŭ, ce mai veste, poveste?... Sciţi că în curêndŭ o să avemŭ alegerile de deputaţĭ?«

»Am cam auḑitŭ şi noi Cocóne Tasache?«

»Ei, şi ce aveţĭ de gândŭ sĕ faceţĭ de astă dată?«

„De, cocóne, omŭ face şi noi ce orŭ face ceilalţĭ ómenĭ!«

»Da pentru ce?... Ce vĕ pasă d-vóstră de alţii?«...

»Ei bine, Cocóne, cum creḑĭ d-ta, că ar fi mai potrivitŭ pentru împrejurările, în carĭ ne aflămŭ?«

»Eu v'aşĭ spune unŭ planŭ, care s'ar potriví de minune cu împrejurările d-vóstră... Este unŭ domnŭ N...«

„Ungurŭ?...«

»Ungurŭ, ce e dreptŭ, dér omŭ cu mare trecere susŭ la guvernŭ... Décă ar fi alesŭ, ar puté sĕ vĕ fie de mare folosŭ. Ar puté face, sĕ se mai scaḑă din dărĭ, sĕ se uşureze trecerea peste graniţă la o mulţime de producte...«

Aicĭ coconulŭ Tasache începŭ sĕ reciteze cu unŭ patosŭ deosebitŭ catastifulŭ cu marea şi sarea, de care se folosescŭ de obiceiŭ ómenii de meseria, pe care o îmbrăţişase acum şi cinstita sa persónă.

»De, Cocóne, bune ar fi tóte astea, pe carĭ ni le spui d-ta şi pe care, pare-ni-se, ni le spunea şi d-lŭ solgăbirĕu mai erĭ, alaltă-erĭ; de câtŭ de,.... omŭ mai vedé, ne-omŭ mai socotí!«

Agentulŭ nostru nu se mulţămí numai cu rĕspunsulŭ acesta cam în doi perĭ ci înainte de a pleca se dete'n vorbă mai la o parte cu nenea Stroe, care-i era datorŭ cu vre-o câte-va sute de fiorinĭ, şi-lŭ rugà, sĕ mai faca gură printre ómenĭ şi sĕ-i îndemne, ca sĕ mérgă cu toţii la alegere şi sĕ voteze pentru persóna cunoscută.

»Veḑĭ, décă e de lipsă, mai chiamă-i pe cei mai de frunte la câte unŭ paharŭ de vinŭ, că apoi ne-omŭ socotí noi, cum va fi mai bine. Totŭ odată nu uita, sĕ le spui, că décă vorŭ merge la alegerĭ, nu se vorŭ ostení de giaba. Nicĭ unulŭ nu se va întórce acasă cu mâna gólă!«

Cu acestea Coconulŭ Tasache se despărţí.

Deşi scia, că n'a făcutŭ cine scie ce ispravă, totuşĭ pe drumŭ era câtŭ se póte de bine dispusŭ.

Câmpia legânată de unŭ vêntŭ uşurelŭ începŭ a avé şi pentru dênsulŭ colorĭ, ceriulŭ împodobitŭ cu câţĭ-va nourĭ mititeĭ de forme deosebite şi munţii din depărtare a alcătui şi pentru dênsulŭ unŭ tablou... ba,, ce e mai multŭ, împresionatŭ de încântătorulŭ apusŭ alŭ regelui ḑilei, nu se putŭ stăpâní de a nu esclama cu unŭ avêntŭ în adevĕrŭ poeticŭ: »O sóre, sfinte sóre, tu escĭ decoraţia cea mai mândră a întregului universŭ!«...

Ḑilele următóre Coconulŭ Tasache fŭ ocupatŭ cu alte treburĭ,

O telegramă îlŭ făcŭ sĕ-şĭ părăséscă cuibşorulŭ pentru câtă-va vreme şi sĕ călĕtoréscă la unŭ oraşŭ ceva

în ḑiua următóre. La 3 óre după amédḑi s'a datŭ unŭ prândŭ din partea prefectului, la care au fostŭ mulţĭ chemaţĭ şi dintre membrii românĭ. Totŭ în aceea ḑi pela órele 5 după amédḑi au fostŭ conchemaţĭ alegĕtorii din cerculŭ superiorŭ şi inferiorŭ din partea fostilorŭ deputaţĭ dietali Boer Antal şi Kopacsányi Mor la hotelulŭ »Mexico,« spre a se rĕfuĭ cu alegĕtorii şi tot-odată a dispune despre candidărĭ nouĕ. Dintre alegĕtorii din ambele cercurĭ nu s'au presentatŭ alţii la ora destinată, decâtŭ unii funcţionarĭ administrativĭ fricoşĭ, ba şi unele spirite rătăcite de pela banchetŭ. După ce fostulŭ deputatŭ Boer Antal şi-a cerutŭ cuvêntulŭ, a ḑisŭ cam următórele: Că dênsulŭ deşi debilŭ, ajunsŭ la vêrsta neputinţelorŭ, ca o persónă singură ce este, destulă silinţă şi-a datŭ, în decursulŭ celorŭ 3 ani din urmă ai parlamentarismului, spre a aduce acestŭ judeţŭ în o stare mai favorabilă, decâtŭ în care se află; dar prelângă tótă bunăvoinţa sa, mai multŭ nu a pututŭ esoperá, sperézâ însă, că în viitorŭ va pute mijloci mai multŭ favorŭ. In urma acestei vorbirĭ l'au aclamatŭ ai sĕi de candidatŭ totŭ pentru acelŭ cercŭ, din partea partidei liberale guvernamentale. După acésta a urmatŭ darea de sémă a lui Kopacsányi Mor în limba română. Acesta în vorbirea sa încă a accentuatŭ multe verḑĭ şi uscate, fără vre-unŭ folosŭ, precum bine i-a rĕspunsŭ unŭ ascultătorŭ la pasagiulŭ »că m'am dusŭ în susŭ« prin »**şi ai venitŭ în josŭ, şi nu ai isprăvitŭ nimicŭ.**« Acesta fù éră candidatŭ de deputatŭ din partea partidei liberale guvernamentale în cerculŭ inferiorŭ, dar dênsulŭ a primitŭ candidatura numai condiţionatŭ, ca la casŭ aflându-se unulŭ mai aptu, dênsulŭ se va retrage în favorea aceluia.

Faţă cu aceştĭ candidaţĭ guvernamentalĭ mi s'a relatatŭ cu siguranţă, că sunt alţĭ doi candidaţĭ propuşĭ de partida oposiţională moderată, şi încă în cerculŭ superiorŭ advocatulŭ Julius Benedek, şi în cerculŭ inferiorŭ advocatulŭ din Pesta Balint Ferencz, şi îmĭ venia să nu dau credĕmêntŭ faimelorŭ rĕspândite, dar de o dată se aude mai multe vocĭ »sĕ auḑimŭ!« Şi pe cine sĕ veḑĭ? se scólă vice-notarulŭ primŭ comitatensŭ Iacob Popeneciu, marele boerŭ din Veneţia inferióră, care când a începutŭ sĕ cuvênteze, se cutremura la Mexico pămêntulŭ, şi între alte frase góle a ḑisŭ: Că boerii Ţĕrii-Oltului, adecă cei de calapodulŭ Domniei sale, totŭ déuna au mersŭ cu guvernulŭ, prin urmare şi de astă dată trebue sĕ mérgă totŭ cu părintesculŭ guvernŭ, pentru că dela acesta putemŭ sperá totŭ binele, şi pe deputaţii, respective candidaţii oposiţionalĭ, de locŭ sĕ nu-ĭ pártinéscă nime, că aceia sunt în contra guvernului. Acéstă vorbire atâta a fostŭ de binevenită maghiarilorŭ câţĭ au fostŭ presenţĭ, încâtŭ la momentŭ unii l'au înălţatŭ la rangulŭ de vice-comite, ḑicêndŭ că o asemenea persónă trebue recomandată prefectului, spre deosebită consideraţiune! M'am interesatŭ multŭ de crescerea acestui tînĕr atâtŭ de inteligentŭ, auḑindu-lŭ vorbindŭ cu atâta căldură pentru guvernŭ, şi mi se spuse că şi dênsulŭ a absolvatŭ studiile, partea cea mai mare, prin ajutóre benevole dela particularĭ şi din ajutorulŭ fondului juriştilorŭ din judeţulŭ Făgăraşului creatŭ în anulŭ 1860 la indemnulŭ Ilustrisimei Dómne Branŭ de Lemeny. Aşa dară acestŭ tînĕrŭ este fructulŭ ostenelelorŭ celorŭ ce au contribuitŭ la luminarea lui! —

Cândŭ am mai auḑitŭ şi acésta, multŭ m'am scârbitŭ, şi timpulŭ fiindŭ înaintatŭ, am lăsatŭ sĕ prindă caii la trăsură; n'am mai rĕmasŭ şi pe ḑiua următóre la continuarea şedinţei consiliului judeţianŭ, şi m'am reintorsŭ la ţéră.

Ileni, 14 Iunie 1884.

Mĕ simţŭ obligatŭ, în interesulŭ publicului românŭ, a relatá despre darea de sémă făcută în 13 Iunie de delegaţii nostri, carĭ au luatŭ parte la conferinţa din Sibiiu, ca sĕ se convingă fie-cine, cum şi prin cine suntemŭ noi Românii din acestŭ comitatŭ conduşĭ?

In aceea ḑi la 10 ore a. m. s'au adunatŭ alegĕtorii din ambele cercurĭ electorale spre a ascultá darea de sémă a delegaţilorŭ dela conferinţa din Sibiiu, în numĕrŭ de vre-o 400 în sala hotelului „cetatea Paris.«

După ce şedinţa fù deschisă prin Reverendisimulŭ Domnŭ vicariu Alesandru Micu, şi în cuvinte bine alese desvoltândŭ însemnătatea causei, părintele Arseniu Bunea fù rugatŭ, ca sĕ cetéscă apelulŭ cătră alegĕtorii alŭ comitetului centralŭ alŭ partidei naţionale romane, publicatŭ deja în Gazeta Transilvaniei Nro. 82 a. c.

După cetirea acestui apelŭ a cerutŭ cuvêntulŭ Domnulŭ advocatŭ Ioane Romanŭ, voindŭ a dá o esplicaţiune mai populară apelului cetitŭ.

Cândŭ am vĕḑutŭ pe acestŭ cărturariu sculându-se, şi vĕḑêndu-lŭ, că voiesce a dá unele esplicaţiuni mai pe largŭ, ascultătorilorŭ în privinţa acesta, am avutŭ o rea presêmţire.

Nu m'am înşelatŭ, căcĭ étă în ce modŭ a făcutŭ esplicarea:

»Domnilorŭ! şi fraţilorŭ! Conferinţa partidei naţio- »nale române din Sibiiu în şedinţa din 1, 2 şi 3 Iuniu »a. c. după o desbatere de 3 ḑile a decisŭ:«

»Ca Românii din Ţera-ungurésca se fie activĭ sĕ »alégă, dar numai în sensŭ oposiţionalŭ românŭ, şi noi »din Transilvania se fimŭ pasivĭ.«

Cuvêntulŭ „pasivŭ« nu a putulŭ resuná aşa departe, ca sĕ fie de toţĭ bine înţĕlesŭ, fiindcă a fostŭ amestecatŭ cu o tuse, care pe cuvêntatorulŭ l'a apucatŭ tocmai cândŭ a voitŭ sĕ pronunţe »pasivŭ.«

„Noi Domniloru! şi fraţilorŭ! nu suntemŭ contra »guvernului, şi nu voimŭ sĕ lucrămŭ contra legei, prin »urmare nu putemŭ pe nime sĕ-lŭ legămŭ cu lanţulŭ, şi »sĕ-lŭ oprimŭ sĕ nu alégă; dar décă se vorŭ afla unii, »carĭ vorŭ se alégă, atuncĭ se vĕ teriţĭ de acela, care »acum 6 anĭ va promisŭ: că décă li-ţĭ alege, va mijloci »fierberea rachiului cu căldăruşe, şi va minţitŭ.«

Adecă: sĕ nu alégă alegĕtorii din candidaţii oposiţionali moderaţĭ Benedek Gyula şi Bálint Ferencz, ci pe guvernamentalii Boer Antal şi Uhlmann Alesandru, că aşa este poruncă mai marilorŭ dela putere.

Acestea suntŭ cuvintele binevoitorului nostru delegatŭ, carele şi-a datŭ silinţa a dá conclusului naţionalu românŭ din Sibiiu o esplicaţiune mai întinsă cu privire la atitudinea alegĕtorilorŭ românĭ din comitatulŭ Făgăraşului.

Indignaţiunea a fostŭ generală, fie-care alegĕtorŭ la eşire se întreba: ce va sĕ ḑică asta? — sĕ fimŭ pasivĭ, şi totŭ sĕ alegemŭ? —

Asta este o amăgire fără pĕreche.

Lasŭ la apreţiarea onoratului publicŭ cetitorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei« ca sĕ judece faptulŭ. G.

Lugoşiu, 18 Iuniu 1884.

La 16 l. c. alegĕtorii din cerculŭ electoralŭ alŭ Lugoşului s'au întrunitŭ aicĭ, pentru ca sĕ-şĭ alégă deputatŭ la dietă. După cum vĕ este bine cunoscutŭ, doi au fostŭ candidaţii acestui cercŭ electoralŭ, adecă: Alecsiu Patyánsky, fostulŭ comite-supremŭ alŭ comitatului Caraşiu-Severinŭ, cu programa oposiţiunei moderate şi comitele »Bisingen Ernö,« preşedintele partidei liberale din acestŭ comitatŭ şi fostŭ deputatŭ şi în periodulŭ trecutŭ, cu programa guvernului. Pe lângă Patyánsky, care e recunoscutŭ ca omŭ bunŭ şi dreptŭ şi se bucură şi de mare popularitate chiar între Românĭ, în lipsă de candidatŭ naţionalŭ, séu mai bine ḑisŭ în nevoinţa de-a candida unŭ atare, s'au grupatŭ şi Românii aderinţĭ la programa naţională din Sibiiu. Comitele Bisingen fiindŭ candidatulŭ guvernului, cu dênsulŭ au fostŭ toţĭ amploiaţii comandaţĭ ḑin oficiu, apoi jidovimea tótă; în ḑilele din urmă se mai alĕturară şi Şvabii din partea germană a Lugoşului.

După cum se vorbia cu câteva ḑile înainte de alegere, Patyánsky erá mai sigurŭ de rĕuşită, dar ce cugetaţĭ?.. şi pe la noi, ca pretutindenea în **fericita nóstră Ungaria**, ferberile, corteşirile, presiunile pentru candidatulŭ guvernului s'au începutŭ cu sĕptĕmânĭ mai înainte, şi în ḑilele proxime alegerei şi-au ajunsŭ culmea. Agenţĭ anume trămişĭ, — şi chiar amploiaţĭ, au cutrieratŭ tóte satele din cercŭ, crucişŭ şi curmezişŭ întrebuinţându tóte mijlócele de corupţiune. Ba îndrăsnindŭ câţiva bărbaţĭ de încredere din cealaltă parte a-ĭ controlá în modulŭ de purcedere, pe advocatulŭ N. din porunca vestitului subprefectŭ perciunatŭ alŭ cercului Begei, îlŭ escortară cu gendarmii până în închisórea din comuna Balintŭ, de unde numai după o jumĕtate de ḑi fù eliberatŭ; ér unŭ altulŭ, care îndrăsnise a face atentŭ pe notarulŭ G..., românŭ de viţă, dêr mortŭ pentru noi Românii, o păţi şi dênsulŭ întocmai ca şi advocatulŭ N. In ḑiua de alegere la 16 l. c. agenţii comitelui unulŭ după altulŭ sosiau cu trăsurile încărcate de fructele corupţiunei lorŭ, carĭ constau din nenorocire din fruntaşii poporului nostru dela sate, din preoţĭ, învĕţătorĭ şi notarĭ. Poporulŭ firesce le urmă în cete, pentrucă bietulŭ sătênŭ ce mai scie elŭ de câte tóte, elŭ scie numai atâta că, unde e popa, dascălulŭ şi notarulŭ fără lécŭ de témă póte merge şi elŭ, căcĭ, veḑĭ Dómne, »ei sunt fruntea satului şi lumina poporului.«

Cam cătră 9 óre, alegĕtorii grupaţĭ în cete se adunau înaintea edificiului comitatensŭ, unde avé sĕ se facă votisarea. Alegĕtorii comitelui Bisingen, séu mai bine ḑisŭ simbriaşii sĕi, după ce mai ântâiŭ cu toţii se adunaseră la unŭ hotelŭ din Lugoşulŭ germanŭ, şi-şĭ udară bine gâturile cu musica în frunte cântândŭ şi jucândŭ după marşulŭ lui Rakoczi trecură podulŭ şi după ce defilară de câte-va orĭ prin piaţă, se postară înaintea edificiului comitatensŭ petrecêndu-şĭ şi aicĭ în voie bună, până le va venĭ rândulŭ sĕ mérgă la urnă. La 9 óre diminéţa se începŭ votisarea şi abia după 8 óre séra se fini. Corteşii lui Bisingen erau la culmea misiunei lorŭ, firesce vre-o câţĭ-va fiindŭ descoperiţĭ, nu s'au pré multămitŭ de cele ce au căpĕtatŭ. După 9 óre séra încheiându-se votisarea, comitele Bisingen Ernö a fostŭ proclamatŭ deputatŭ.

Marĭ au fostŭ presiunile şi corteşirile pe partea candidatului guvernamentalŭ şi deşi amŭ fostŭ învinşĭ, dar' celŭ puţinŭ suntemŭ mângâiaţĭ, că amŭ luptatŭ cu armele dreptăţii şi amŭ fostŭ solidarĭ. — d. —

Din cerculŭ de alegere alŭ **Gernesigului**, 18 Iunie.

In 13 Iunie s'a vestitŭ în comune prin notarii cercualĭ şi judii comunalĭ, că în 17 Iunie în Gernesigŭ va fi alegere de deputatŭ.

In 16 c. s'au împărţitŭ între alegĕtorĭ pene albe de găscă cu inscripţiunea în litere de aurŭ »Eljen Grf. Teleki Samuel,« făcêndu-li-se alegĕtorilorŭ cunoscutŭ, că pe spesele susŭ numitului sĕi şi ia trăsurĭ şi aşa sĕ mérgă la alegere. In 17 c. atâtŭ alegĕtorii românĭ câtŭ şi ungurĭ cu pene albe în pălăria, cei ce veniau din giurulŭ Gurghiului, Becei maghiare şi alŭ Habicului, s'au opritŭ în comuna Curtifaia, şi acolo prin argaţii deputatului la fie-care s'a datŭ rachiu, pâne şi slănină. De acolo alegĕtorii au pornitŭ cătră Gernesigŭ, însĕ cândŭ au ajunsŭ acolo alegerea sĕ finise, căcĭ nefiindŭ contra candidatŭ contele Teleki Samuelu prin câţĭ au fostŭ de faţă neaşteptêndŭ după alţii, s'au proclamatŭ prin aclamaţiune de deputatŭ dietalŭ. După aceea contele Teleki Samuel le au mulţămitŭ pentru încrederea pusă întrênsulŭ şi s'a depărtatŭ, éră alegĕtorii cei mai de rêndŭ s'au pusŭ pe beutură şi mâncare, în curtea ospĕtăriei din Gernesigŭ a comitelui Teleki Geza, ceialalţĭ „domnĭ“ s'au dusŭ în Saromberke, unde locuesce deputatulŭ şi acolo până aḑĭ s'au totŭ ospĕtatŭ. La acésta alegere preoţii românĭ şi alţĭ bărbaţĭ însemnaţĭ din sînulŭ naţiunei române parte nu au luatŭ, decâtŭ notarii cercualĭ românĭ şi câţiva învĕţătorĭ, despre carĭ ce poţĭ sĕ ḑicĭ decâtŭ »perirea ta din tine Israile.« Pe aceia a-ĭ înfierá cu numele şi ai da în publicitate nu merită, destulŭ atâta că dênşii **sĕrmanii** încă au pusŭ pene albe de găscă în pălărie cu iscripţiune streină. Barem dacă arŭ scí preoţii că pe astfelŭ de vipere cândŭ îi boteză sĕ nu-ĭ lepede de Satana, căcĭ fiindŭ marĭ intră singurĭ de bună voie în serviciulŭ Satanei. Natu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

mai depărtatŭ din causa unorŭ afacerĭ de totŭ însemnate.

Cândŭ se întórse era tocmai preséra ḑilei de alegere.

Ingrijatŭ de resultatulŭ luptei din ḑioa următóre, Coconulŭ Tasache nicĭ nu mai dete pe acasă, ci porunci birjarului sĕ mâne de-a dreptulŭ spre loculŭ cu noroculŭ.

In satele Y. şi Z. era o mişcare neobicinuită.

D-lŭ solgăbirĕu umbla din casă 'n casă şi-i ruga, îi provoca, îi amenința pe alegĕtorii Românĭ, sĕ mérgă de bună semă la alegere şi sĕ voteze pentru candidatulŭ înaltului guvernŭ.

Cândŭ ilŭ zări pe Coconulŭ Tasache, credŭ, că a şi apucatŭ pe D-ḑeu de piciorŭ.

„Pentru D-ḑeu, de ce nu vii mai curêndŭ?.... Ómenii aceştia sunt ca şi îndrăciţĭ. Nu vorŭ sĕ făgăduéscă nimicŭ positivŭ!«

»Nu vĕ fie frică, d-le pretorŭ,« rĕspunse cu încredere negustorulŭ nostru; »o sĕ-i adunŭ eu îndată la unŭ locŭ, şi o sĕ-i punŭ la regulă!«

In curêndŭ vre-o 20 până la 25 alegĕtorĭ se şi adunară la locuinţa lui moşŭ Vladŭ, care era omulŭ celŭ mai cu vêḑă din satulŭ Z.

„Ei bine ómenĭ bunĭ, cum v'aţĭ hotărîtŭ?... Mergeţĭ mâne la alegere, séu nu mergeţĭ?“

»De Cocóne, mai scimŭ şi noi ce sĕ facemŭ?.... Amŭ vré sĕ nu greşimŭ, şi nu ne putem hotărî numai aşa cu una cu două!«

»Acum e apa la gură, nu mai încape întârḑiere!... Faceţĭ, cum v'am sfătuitŭ eu, şi de bună sémă n'o sĕ vĕ pară rĕu!«

»Dar óre n'ar fi bine sĕ-lŭ întrebămŭ şi pe neica părintele, sĕ vedemŭ, ce mai ḑice şi dênsulŭ?« întrebă unulŭ mai tênĕrŭ dintre cei de faţă.

»Aşa e, sĕ-lŭ chemămŭ şi pe părintele!« rĕspunseră mai mulţĭ.

Preotulŭ nu întârḑiă de a veni.

»Ce sĕ facemŭ, cinstite părinte?...«

»Cum v'o lumina D-ḑeu, «ómenĭ bunĭ!...De altfelŭ vĕ spunŭ, că cei lalţĭ Românĭ din Ardélŭ au hotărîtŭ, ca nicĭ de astă dată sĕ nu se ducă la alegerĭ!«

»Aşa, vorbă sĕ fie!« grăi Coconulŭ Tasache superatŭ. »Nisce nebunĭ, nisce perde-véra adunaţĭ în Sibiiu!«...

Bieţii creştinĭ se uitau cu nedumerire unulŭ la altulŭ nesciindŭ, ce sĕ mai gândéscă. Atuncĭ vre-o câţĭ-va dintre dênşii, vĕḑêndŭ, că singurĭ nu potŭ hotărî în nicĭ unŭ chipŭ, ḑiseră:

»Ce-o face moşŭ Vladŭ, facemŭ şi noi!«

»Şi noi, şi noi!« declară cu toţiĭ.

»Ba după mine sĕ nu vĕ luaţĭ, feţii mei,« grăi bĕtrênulŭ cu vorba-i aşeḑată. »Eu noiŭ pute merge în nicĭ unŭ chipŭ, căcĭ sunt slăbitŭ de totŭ, şi astfelŭ mĕ dóre unŭ piciorŭ aşa de tare, în câtŭ abia mĕ mai potŭ mişca de colo până colo!«

»Décă te dóre pe d-ta, şi pe noi ne dóre!« rĕspunseră cu o gură toţĭ cei adunaţĭ.

»Aşa dară n'o sĕ mergeţĭ mâne la alegere!« grăi cu amărăciune Coconulŭ Tasache, care începŭ sĕ se convingă, că deocamdată nu se câştigă aşa de uşorŭ.

„Ne pare rĕu, Cocóne, dar' n'o sĕ putemŭ merge!“

»Şi nu vĕ temeţĭ d-vóstră de mânia d-lui solgăbirĕu?..... Sciţĭ d-vóstră, ce urmărĭ póte sĕ aibă îndărătnicia ce o arătaţĭ?«

„De cocóne, amŭ păţitŭ noi multe necazurĭ în viaţa nóstră; omŭ răbda-o şi asta, cum amŭ răbdatŭ atâtea altele!«

Incă câte-va făgăduelĭ, încă câte-va ameninţărĭ, în sfêrşitŭ Coconulŭ Tasache veḑŭ, că tóte încercările sale sunt zădarnice.

Genialulŭ sĕu planŭ era deodată nimicitŭ aprópe cu desĕvêrşire.

Câtă deosebire între întórcerea de acum şi între cea de mai dinainte!....

De bună sémă, cândŭ intrase în satŭ îi eşise vre-o femeiă înainte cu doniţele góle....

(Finea va urma.)

Mulţămită publică.

(Urmare.)

15. Lista Nr. 20 dela S. Regenu. Stim. Dómne: Carolina Orbonaşŭ, Elena Barbu, Maria Censianŭ, Catarina Schiopulŭ, Maria Crişanŭ şi Anastasia Têrnăveanŭ câte 1 fl., la o laltă 6 fl.

16. Lista Nr. 22 din Zlatna. Colectantele M. O. D. Ioanŭ P. Laszlô vice-protop. Zlatna 1 fl. — D-lŭ Vasiliu Vitia 1 fl., la olaltă 2 fl.

17. Lista Nr. 24 din Sibiu. Colectantele P. On. D. Ioanŭ Valeriu Rusu 2 fl. — Spect. D. Georgiu Bariţŭ 1 fl., la olaltă 3 fl.

18. Lista Nr. 25 din Turda. D-lŭ colectante Iuliu Vlăduţŭ 2 fl. — D-na Emilia Raţŭ 1 fl. — Filipescu 1 fl., la olaltă 4 fl.

19. Lista Nr. 26 din Cutu. Colectantele On. D. Ioanŭ Bitea parochŭ 1 fl. — Albini Ieronimŭ propriet. în Cutu 1 fl. — Georgiu Nistorŭ 1 fl. — Totŭ dela Cutu directe la cassă D-lŭ Teodorŭ Colbasi propriet. 3 fl., la olaltă 6 fl.

20. Lista Nr. 27 din Lugoşŭ. Ilustr. Sa D. epis. Dr. Victorŭ Mihaly 3 fl. — P. T. Domni: Coriolanu Brediceanu 2 fl. — Petru Popŭ 1 fl. — Mich. Besán 2 fl. — Rădulescu 1 fl. — Ianculescu 1 fl. — Simeonŭ Tamasiu 1 fl. — Cosgarea 1 fl. — Fabius Rezei 2 fl. — Dr. Majorŭ 2 fl. — Nicolau Munteanu 1 fl. — Colectantele spect. D. Dr. Majorŭ 1 fl., la olaltă 18 fl.

21. Lista Nr. 29 dela Siardu. D-lŭ colectante Gedeonŭ Radeşiu 1 fl. — Lascu Georgiu propriet. în Ampoiţa 1 fl. — Ioanŭ Popŭ not. cerc. în Şiardu 1 fl., la olaltă 3 fl.

22. Lista Nr. 30 dela Haţegŭ. D-lŭ colectante Paulŭ Olteanu învĕţ. dìriginte în Haţegŭ 1 fl. — Stefanu Popŭ învĕţ. Ciula mare 1 fl. — Teodorŭ Făgăraşiu 1 fl. la olaltă 3 fl.

23. Lista Nr. 31 din Abrudŭ. D-lŭ colectante Alesandru Ciura 1 fl. — Augustinŭ Meteşiu 1 fl. — Emiliu Popŭ 1 fl., la olaltă 3 fl.

24. Lista Nr. 32 dela Oradea mare. P. T. Domnĭ: I. Kővári 1 fl. — Moise Nesiu 1 fl. — Vela 1 fl. — Kunk 1 fl. — Nicolau Marcusiu 1 fl., la olaltă 5 fl.

25. Lista Nr. 35 dela Zau. D-lŭ colectante Pamfiliu Podoba not. cerc. în Zau, Nicolau Deacu parochŭ gr. cat. în Teurenĭ, Ioanŭ Harşianu propriet. în Teuren Hossu Nicolau s. not. fie-care câte 1 fl. la olaltă 5 fl.

26. Fără Listă au incursŭ: dela D-lŭ Ludovicŭ Andreiu not. cerc. în Totoiu oferta de 5 fl. — Colecta de 4 fl. din Topliţa română, făcută de către D-lŭ învĕţ. Ioanŭ Langa dela următorii D-ni: I. Maierŭ, N. Cristea, G. Cristea şi D-Sa câte 1 fl. — Oferte de câte 1 fl. dela Ilustr. Sale Iuliu şi Irina Bardosi, — M. On. D. Demetriu Cuteanu adm. prot. în Secadate, — Petru Florianŭ parochŭ în Racoviţă, — Artimonŭ Blasianu parochŭ în Obreja şi Ioanŭ Popŭ parochŭ în Draşovŭ.

BILANŢŬ.

Venitulŭ totalŭ alŭ balului din 10 Febr. a. c. este 445 fl. —
din care subtragêndŭ spesele aranjărei . . 73 „ 20 cr.
remâne venitŭ curatŭ . 371 fl. 80 cr.

In numele tinerimei beneficiate subscrisulŭ comitetŭ aranjatorŭ repeţesce mulţămita sa ferbinte tuturorŭ domnilorŭ colectanţĭ şi contribuitorĭ pentru zelulŭ şi bunavoinţă, cu care s'au arătatŭ faţă de tinerimea nóstră scolastică.

Blaşiu în 10 Maiu 1884.

Aronŭ Deacu, prof. gimn. **N. Popea**, prof. şi cassarŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.55	Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.80	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Rentă de hârtiă 5% . .	88.60	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.50	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—	Renta de hârtiă austriacă	80.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.75	Renta de arg. austr. . .	81.35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.20	Renta de aurŭ austr. . .	102.30
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75	Losurile din 1860 . . .	135.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acţiunile bănceĭ austro-ungare	857.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50	Act. bănceĭ de creditŭ ung.	306.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Act. bănceĭ de creditŭ austr.	305.80
Bonurĭ rurale transilvane	101.75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
		Napoleon-d'orĭ	$9.68\frac{1}{2}$
		Mărcĭ 100 imp. germ. . .	59.60
		Londra 10 Livres sterlinge	121.90

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 9 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	93	vênd.	$93\frac{3}{4}$
Renta rom. amort. (5%) . .	»	$94\frac{5}{8}$	„	95
» convert. (6%) . .	»	$97\frac{3}{4}$	»	$100\frac{3}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	32	»	$33\frac{1}{2}$
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$104\frac{3}{4}$	„	105
» „ „ (5%) . .	„	$92\frac{1}{2}$	„	$93\frac{1}{2}$
» » urban (7%) . .	»	$105\frac{1}{2}$	„	106
» » „ (6%) . .	»	$100\frac{1}{3}$	»	104
» „ » (5%) . .	»	$90.\frac{3}{4}$	»	$91\frac{1}{4}$
Banca naţională a României	„	1393.	„	1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	„	330.	„	335
« » » Naţională . .	„	235.	»	$237\frac{1}{2}$
Aurŭ	„	$3.64\frac{1}{2}$%	„	4.90
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.07.	„	2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 24 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	9.27
Argint românesc	»	9.20	»	9.25
Napoleon-d'orĭ	»	9.66	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.90	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.96
Galbenĭ	»	5.62	»	5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

ḌIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . . . 12 fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . . 6 „ „
„ „ „ 1/4 „ . . . 3 „ „
Se acórdă abonamente şi lunare cu . . 1 „ „
Pentru România şi străinătate pe anŭ . 36 francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ . 18 „
„ „ „ „ 1/4 „ . 9 „

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ 10%
„ „ „ 5— 8 „ 15%
„ „ „ 9—11 „ 20%
„ „ „ 12—15 „ 30%
„ „ „ 16—20 „ 40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ 50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia Alexi Braşovŭ.